

ЗМІСТ

ЧАСТИНА ПЕРША. ІЗ ЧОГО ВСЕ ПОЧАЛОСЯ

Розділ 1. Як я знайшла себе в ЦРУ	13
Розділ 2. Закохалася в містера Бонда	26
Розділ 3. Я все-таки пристаю до ЦРУшного стилю виховання	35

ЧАСТИНА ДРУГА. ПОЛЬОВА РОБОТА

Розділ 4. Готовність № 1	43
Розділ 5. Геть від Х	60
Розділ 6. Дивитися, не дивлячись	81
Розділ 7. Самозахист	101
Розділ 8. У нас багато спільного	116
Розділ 9. Перо потужніше за меч	135
Розділ 10. Посійте зернятко	159
Розділ 11. Звідки віє вітер, або Звертайте увагу на джерела	177
Розділ 12. Не заблукати в технологічних джунглях	194
Розділ 13. Наше життя в наших руках	213
Розділ 14. Захищати своїх	230
Розділ 15. Бездоганність – ворог хорошого	244
<i>Епілог</i>	263
<i>Подяки</i>	267
<i>Про авторів.</i>	273
<i>Примітки</i>	276

Розділ 1

ЯК Я ЗНАЙШЛА СЕБЕ В ЦРУ

*Мій нестандартний шлях до світової
спільноти розвідників*

Хай там що думають профани, а Джеймс Бонд — нікчемний шпигун. Головне завдання розвідника — збирати інформацію потайки, щоб ніхто й не здогадався, що діється. Замість стріляти посеред міста або влаштовувати ефектні перегони на автомобілях, найліпші розвідники працюють у тіні, тихесенько цуплячи державні таємниці в усьому світі просто з-під носа в державних структур. Відверто кажучи, якщо вже розвіднику довелося витягнути зброю або за ним хтось женеться — це означає, що він десь дуже накосячив!

Про «дівчат Бонда» я взагалі мовчу. У реальному світі деякі найліпші розвідниці зовсім не грудасті й геть не спокусливі пожирачки чоловічих сердець. Це — добре натреновані професіоналки, які проводять таємні зустрічі з закордонними джерелами в усьому світі, відстежують терористів і пишуть доповіді президенту Сполучених Штатів. Повірте. Я — одна з них.

Звісно, за час роботи в ЦРУ я контактувала з безліччю «бондів». Вони були, безперечно, чудові оперативники, та, відверто кажучи, після кількох років на роботі мені набридло зустрічатися з розвідниками. Наша «контора» вабить до себе найцікавіших людей, і я впевнена, що зустрі-

Із чого все почалося

чалася чи не з усіма ними: був шпигун, який смажив мені млинці голяка; був шпигун, який порпався серед трусів у моїй шухляді; і, звісно ж, був одружений шпигун, який розбив мені серце... Тож певної миті я зареклася шукати собі чоловіка серед цього племені.

А тоді я зустріла Раяна... І не встояла...

Змалечку я й уявити не могла, що працюватиму в ЦРУ. До коледжу я взагалі не надто контактувала з оточенням, надто — з представниками міжнародної шпигунської спільноти. Я зростала на Середньому Заході, у католицькій родині, у якій статус парафіян варіював у широкому діапазоні — від різдвяно-великодніх до регулярних відвідувачів церковних служінь. Я була наймолодшою з трьох дітей, і мама поралася з нами вдома. А почала працювати неповний робочий день тільки тоді, коли я вже перейшла до старших класів. Сама вона народилася у невеличкому містечку в Західній Вірджинії, а коли їй виповнилося десять, сім'я переїхала на ферму, що належала їхній родині від прадідів. Та ферма серед пагорбів, поміж яких блукала худоба, була незмінним антуражем мого дитинства й місцем, де я збувала багато свят, аж доки стала зовсім дорослою. Тато теж із Західної Вірджинії, походив із містечка неподалік, і протягом усього мого дитинства мотався у відрядження країною та закордоном як спеціаліст із безпекових та екологічних питань на місцевому алюмінієвому заводі.

Коли я вчилася в молодшій школі, ми переїхали до передмістя Чикаго, де мої усталені м'ясо-картопляні родинні цінності тільки зміцніли. Щодня я їхала автобусом до школи вздовж кукурудзяних полів, а потім поверталася до нашого типового американського будиночка на тихій глухій вуличці. Я була звичайнісінькою дитиною із Серед-

нього Заходу, яка після уроків відвідувала баскетбольну секцію та грала в оркестрі. Мама моя була домогосподаркою, волонтерила в батьківському комітеті, шила для нас, дітлахів, належне вбрання на кожне свято і щодня рівно о п'ятій накривала стіл для вечері. Татусь ніс свій тягар, виконуючи традиційно чоловічі обов'язки: підстригав газон, виносив сміття, а ще вправно грав на майданчику перед нашим будинком у баскетбольні ігри «Свинка» та «Конячка».

Хоча я ніколи не вважала шлюб моїх батьків зразковим, а тим паче найщасливішим, мені ніколи й на думку не спадало, що вони можуть розлучитися... Можете уявити моє потрясіння, коли вони розлучилися після двадцяти п'яти років подружнього життя?! Я саме навчалася в старшому класі школи. Якось, коли ми з батьком поїхали відвідати один коледж за кілька годин їзди від нашого дому, мама завантажила в машину найважливіші для неї речі й подалася геть. Вона винайняла квартиру на іншому кінці міста й запропонувала мені оселитися в неї — я була наймолодшою дитиною, яка ще мешкала разом із ними. Хоча я дуже скучала за мамою, однак вирішила прожити останній свій шкільний рік біля батька. А коли настало літо, переїхала до малесенької маминої квартирки й почала поступово усвідомлювати: все, що я знала про шлюб і сім'ю, тепер просто летить шкереберть.

Щоб ви розуміли, я вже тоді, як і тепер, усвідомлювала, що шлюб — це танок на двох. Тож, хоча саме мама вирішила піти з родини, біль і образи на той час уже накопичилися в обох. Попри те що сталося в нашій сім'ї, бажання мати традиційну родину було вкорінене в мені дуже глибоко... А втім, коли я спостерігала, як моя мама у п'ятдесят років розпочала професійне життя й намагалася відшукати свою сутність окремо від тата, всередині мене також проросло зернятко нового бажання зробити кар'єру й міцно стати в цьому житті на ноги.

Так чи інак, на момент вступу до Університету Індіани (UI) я ще ніколи не виїздила за межі Сполучених Штатів і мала єдину амбіцію: одружитися й народити дітей невдовзі після отримання диплома. Проте зернятка прагнення до професійного самоствердження, які проклюнулися в мені після розлучення батьків, почали давати буйні паростки, коли я взялася вивчати суахілі.

Спочатку UI був для мене своєрідним запасним аеродромом. Ну, знаєте, навчальний заклад неподалік дому, в який ви подаєте документи в разі, якщо не вступите, куди дійсно хочете. А я ж мріяла поїхати якомога далі від рідного штату... Подала документи в кілька університетів — хотіла вивчати журналістику. А втім, ці плани перекроїлися вже в останньому класі школи, коли я виявила, що маю здібності до іноземних мов. (Я мала відмінні оцінки з іспанської та латини, попри те, що частенько дрімала на уроках.) Отже, за підтримки й заохочення старшого брата в коледжі за основний напрям спеціалізації я обрала лінгвістику. Додайте до цих обставин моє зацікавлення Африкою (що розгорілося з одного дослідницького проєкту в школі, а потім його роздмухала моя нездорова одержимість мультфільмом «Король Лев») — і ось так народилося моє рішення вивчати суахілі. Виявилось, що в UI діяла одна з найліпших у всій країні програм вивчення африканських мов. Так, цей університет виявився не запасним аеродромом, а основним.

Заглиблення в суахілі та інші супутні предмети (як-от політичний устрій африканських суспільств і література Африки) викликало в мене бажання не просто опанувати навчальний матеріал на відмінно, як я це робила доти, а досконало вивчати цю царину. Просто занять із суахілі мені було замало, тож я цілком поринула в додатковий навчальний курс, який полягав у читанні літературних творів мовою суахілі під керівництвом мого професора. Цей досвід допоміг мені глибше зрозуміти не тільки мову,

а й відповідну культуру. Також я волонтерила у студентському містечку як репетитор з мов, із величезним задоволенням аналізуючи граматику суахілі й допомагаючи іншим студентам збагнути, яка насправді ця мова. Після двох років вивчення мови мені дали стипендію для навчання в Танзанії, що ще сильніше розпалило мою зацікавленість Африкою — я просто закохалася в її народи та їхню культуру. Час плинув, і я дедалі більше кайфувала від суахілі. Невдовзі я почала замислюватися, чи приєднатися мені до «Корпусу миру», щоб, можливо, розпочати з цього кар'єру в царині гуманітарних проєктів. Адже хіба є ліпший шлях дотягнутися до людей і змінити їхнє життя на ліпше, ніж розмовляти з ними їхньою рідною мовою?

Проте життя вже мало на мене дещо інші плани.

Моя співбесіда в ЦРУ була щасливою випадковістю, а не результатом якогось ретельно розробленого плану або давнього прагнення. Один із моїх викладачів сказав, що невдовзі в університет приїде рекрутер з урядових структур, якого цікавлять студенти із хистом до мов. І я вирішила надіслати йому своє резюме, аби побачити, що з того вийде. Я навіть сама не знала, чи та пропозиція буде мені цікава, але міркувала, що нікому не зашкодить, якщо звернуся туди, щоб дізнатися більше.

Моя мама та новоспечений вітчим часто радили мені подумати, чи не поєднати своє майбутнє з роботою на федеральний уряд, хоча б тому, що це — гарантія стабільності. Проте я була звичайнісінькою двадцятиоднорічною вільнодумною дівчинкою, тож такі розмови лише розохочували мене. Вітчим працював старшим оперативним співробітником у Міністерстві національної безпеки й був цілковитою протилежністю моєму батькові. Тато — надзвичайно товариська людина, як кажуть, душа компанії. З таким завжди приємно пропустити по келишку пивка. А вітчим — застібнутий на всі ґудзики колишній офіцер поліції, який найбільше у світі цінував правила

й не вживав не лише алкоголю, а навіть кофеїну. Він просто випромінював стабільність, тож я не дивуюся, що мама на нього запала. Хто не волів би надійного тилу, якби вирішив з нуля вибудувати своє професійне життя після того, як протягом двадцяти п'яти років дбав лише про своїх дітлахів?

Проте я шукала геть не стабільності. І йдучи на справжнісіньку «співбесіду в урядовій структурі» (лише за тиждень після співбесіди в «Корпусі миру»), я неохоче дослухалася до поради батьків і вдягнулася в костюм *Merona*, який придбала в *Target*, та в ледь випрасувану сорочку на ґудзиках.

— Вітаю, Христино. Я — Френк. Ми з вами розмовляли телефоном. Я з Центрального розвідувального управління.

А це що за дурня?!

Я взагалі правильно розчула? Адже я уявляла, що то буде якась заяложена державна контора — в буклеті ж не значилося, яку саме установу представляє той рекрутер...

— Ви надзвичайно добре опанували мови! Вражає... — мовив Френк. — А ще я бачу, ви отримали стипендію Фулбрайта для роботи в Танзанії, — продовжив він, опустивши погляд у моє резюме і знов підвівши його на мене.

Отже, з'ясувалося, що мої унікальні здібності до мов можуть бути корисними для ЦРУ... Не так багато претендентів знали суахілі та зулуську мови (другу я вивчила в останній рік у коледжі). Вони були ду-у-уже зацікавлені.

Ця співбесіда разюче відрізнялася від тієї, яку я мала в «Корпусі миру» тиждень тому. Там мені сказали, що я нічого не вмію. То були часи, коли стало дуже модно їздити до Африки «допомагати людям», а тому «Корпус миру» був надзвичайно перебірливим щодо кандидатів. А от на рекрутера з ЦРУ я справила враження... Але ж і в ЦРУ, безперечно, завжди вкрай прискіпливо ставилися до тих, кого беруть на роботу.

Тим часом Френк розповідав мені про запропоновану посаду. Він сказав, що я матиму змогу використовувати своє знання африканських реалій і мовні навички, щоб впливати на політику США, а також регулярно їздити до Африки. Я ледве стримувала захоплення. Я аж жахнулася від думки, що могла втратити цей шанс, якби не пішла на співбесіду.

Кілька тижнів по тому я отримала офіційну пропозицію працювати в ЦРУ — після тісного знайомства з тамтешнім відділком спеціальних досліджень і перевірки на благонадійність. Я заповнила безліч сторінок біографічної інформації, працівники внутрішньої безпеки розпитали моїх родичів, друзів і сусідів. Чи я патріотка? Чи вживаю наркотики? Чи намагалася колись зламувати комп'ютерні системи? Чи крада музику в інтернеті? Чи загалом можна мені довіряти? На щастя, двадцятидворічна випускниця коледжу, яка доти відвідувала лише одну іноземну країну й узагалі мало чого бачила в житті, змогла доволі легко пройти через увесь цей процес, якщо не зважати на маленьке питаннячко під час проходження поліграфа.

Я витримала найретельніший медичний огляд і психологічне тестування, а також не одну, а дві перевірки на поліграфі. За результатами першого чотиригодинного сеансу на поліграфі я провалила тестування — мене запідозрили у зв'язках із наркобізнесом. А все через невеличкий кекс, який я з'їла під час відвідин Амстердама й не повідомила про це! (Гадаю, тут спрацював католицький комплекс провини... Ця фігня вкорінюється дуже глибоко.) На щастя, наступного дня мені дали ще один шанс. (Пізніше я довідалася, що поліграф є лише інструментом розслідування і його надійність цілком залежить від кваліфікації оператора, який з ним працює.)

З другої спроби я пододала поліграф аж гай шумів, а чотири місяці по тому вже сиділа в аудиторії серед пів сотні інших новобранців, які присяглися бути розвідниками